

УДК 342.72(477)

А. П. ДАНИЛЕНКО,
міський голова м. Євпаторія,

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ НАУКОВІ ПОГЛЯДИ

Досліджено розвиток сучасних наукових поглядів щодо діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. Визначено теоретичні та практичні питання, що залишилися поза увагою вчених та потребують теоретичного і практичного вирішення з метою удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування.

Сучасний стан розвитку держави характеризується появою нових актуальних теоретичних і практичних проблем, які широко обговорюються та стають предметом наукових дискусій. Одним із таких питань є вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.

Зазначимо, що активізація процесу реалізації адміністративної реформи в Україні передбачає підвищення ролі органів місцевого самоврядування в державі, адже саме ці утворення спроможні самостійно вирішувати нагальні проблемні питання місцевого значення, а відтак у повному обсязі ефективно забезпечити реалізацію прав і свобод людини та громадянина, покращити якість життя людей, сприяти стабільності в суспільстві [1, с. 12].

Питання формування в Україні розвиненої системи місцевого самоврядування актуалізувалося в перші роки її незалежності, що було зумовлене потребою в формуванні правової держави та громадянського суспільства, початком інтеграційних процесів України в європейське співтовариство.

Необхідність теоретичного «підкріплення» діяльності органів місцевого самоврядування зумовлювало потребу в проведенні наукових досліджень у даній сфері. Крім того, про теоретичну та практичну важливість цього питання, а також про необхідність вирішення наукових проблем у сфері правового статусу органів місцевого самоврядування свідчить увага Національної академії наук України, Президією якої було прийнято постанову «Про концепцію регіональної політики України» (1994) [2, с. 32]. Таким чином, аналіз змісту наукових досліджень, присвячених діяльності органів місцевого самоврядування, є надзвичайно актуальним та важливим для вдосконалення діяльності цих органів.

Більш того, необхідність не лише теоретичного, але й практичного «підкріплення» діяльності органів місцевого самоврядування зумов-

лена тенденціями зростання масштабів їх функціонування. Це підтверджується тим, що останнім часом ці органи публічної адміністрації забезпечують реалізацію важливих заходів, зокрема: надання значної кількості адміністративних послуг; сприяння охороні громадського порядку та забезпечення громадської безпеки; сприяння створенню сприятливого інвестиційного клімату, забезпечення соціального захисту населення тощо. Наведене й обумовлює актуальність вивчення діяльності органів місцевого самоврядування та розроблення шляхів її удосконалення.

Останнім часом проблематика, присвячена питанням організації діяльності органів місцевого самоврядування в Україні, посідає помітне місце в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних авторів, окремі аспекти якої досліджено в роботах сучасних представників вітчизняної юридичної науки, зокрема у працях В. Б. Авер'янова, Г. В. Атаманчука, М. О. Баймуратова, О. М. Бандурки, О. В. Батанова, Ю. П. Битяка, В. К. Колпакова, В. О. Серьогіна, О. Н. Ярмиша тощо.

Мета запропонованої наукової статті є дослідження та аналіз наукових поглядів щодо діяльності органів місцевого самоврядування в Україні а також визначення теоретичних та практичних питань, що залишилися поза увагою вчених та потребують теоретичного і практичного вирішення.

Жодне правове дослідження не можна здійснити без аналізу певної наукової спадщини. Звичайно, новизна наукової роботи тією чи іншою мірою унеможливує цілковитий збіг її предмета з проблематикою попередніх досліджень, тому науковці, характеризуючи стан опрацювання теоретичної та практичної проблематики, зосереджуються на літературі, що відображає об'єкт дослідження у тому чи іншому аспектах.

Слід зауважити, що хоча в сучасній літературі існують певні дослідження з деяких аспектів правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування, здійснюються подальші наукові розробки теоретичних та практичних проблем у цій сфері, однак, організаційні і правові аспекти діяльності органів місцевого самоврядування та міського голови були розглянуті фрагментарно, в рамках широкій правовій проблематики.

Необхідно зазначити, що на сьогодні існує велика кількість досліджень дисертаційного та монографічного характеру, які присвячені проблемам місцевого самоврядування, однак значна їх частина виконана в межах наукових спеціальностей 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» та 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». На підставі вищенаведеного ці дослідження можна поділити на декілька груп:

- перша група досліджень стосується загальнотеоретичних проблем функціонування органів місцевого самоврядування;

- друга група – розглядає питання організаційного та правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування, а також діяльності міського голови;

- третя – присвячена питанням реалізації прав територіальної громади.

Починаючи характеристику першої групи досліджень, зазначимо, що в опрацювання методологічних питань даної проблематики значний внесок зробили В. С. Журавський, В. О. Серьогін та О. Н. Ярмиш, які в підручнику «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні» аналізують загальнотеоретичні питання, що стосуються діяльності як органів місцевого самоврядування, так місцевого голови. Зазначимо, що дані автори, досліджуючи питання щодо організації діяльності органів місцевого самоврядування, наводять поняття та ознаки органів місцевого самоврядування; систему цих органів; функції, які вони виконують, а також гарантії діяльності цих органів. Дуже ґрунтовно проаналізовано питання щодо безпосередньої організації роботи органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, зокрема: правовий статус та діяльність представницьких органів місцевого самоврядування, структура місцевих рад. Крім того, окрему увагу приділено питанням організації роботи сільських, селищних, міських голів, а також голів районних та обласних рад [3].

Варто зазначити, що в зазначеному підручнику автори обґрунтовують «державницьку»

теорію поняття місцевого самоврядування. Вони виокремлюють наступні прояви державницької організації публічної влади на місцях в Україні: а) територія місцевої громади є державною територією, а місцеві мешканці є громадянами держави; б) статут місцевого самоврядування визначається державою в Конституції та законах; в) місцеві справи вирішуються самостійно, але в руслі єдиної державної політики; г) органи місцевого самоврядування не мають права встановлювати свою компетенцію, оскільки це прерогатива держави [3, с. 47].

Значну роль у розбудові теоретичних та практичних засад діяльності органів місцевого самоврядування відіграли роботи О. В. Батанова, який присвятив цій проблематиці значну кількість наукових праць. У своїх дослідженнях автор визначає такі концептуальні аспекти як:

- по-перше, під поняттям «міське самоврядування», слід розуміти визнані й гарантовані державою природні можливості людини та її об'єднань (територіальних громад) самостійно та під свою відповідальність вирішувати питання місцевого значення в різних сферах суспільного життя, зокрема політичній, економічній, соціальній, культурній, екологічній та інших [4, с. 17–18];

- по-друге, громада – це територіальна спільність, що складається з фізичних осіб – жителів, які постійно мешкають, працюють на території села (або добровільного об'єднання в спільну громаду кількох сіл), селища або міста, безпосередньо або через сформовані ними муніципальні структури, вирішують питання місцевого значення, мають спільну комунальну власність, володіють на даній території нерухомим майном, сплачують комунальні податки та пов'язані територіально-особистісними зв'язками системного характеру [5, с. 77];

- по-третє, в основу системи гарантій прав місцевого самоврядування, покладено такі критерії: 1) об'єкт суспільних відносин, на який поширюється дія гарантій (об'єктні гарантії); 2) форма нормативно-правового закріплення гарантій (гарантії, закріплені в Конституції, законах та інших нормативно-правових актах, у локальних актах); 3) технологія функціонування територіальних громад і органів місцевого самоврядування [6, с. 150];

- по-четверте, статут територіальної громади визначено як важливу нормативну умову діяльності самої муніципальної спільноти та її органів, що виступає необхідним елементом правової основи муніципальної демократії [5, с. 24–45].

Важливим аспектом діяльності органів місцевого самоврядування є питання становлення місцевого самоврядування. Одне з перших досліджень даного питання проведено А. Є. Князевою.

У дисертаційному дослідженні «Становлення місцевого самоврядування: взаємодія населення з місцевими органами влади» А. Є. Князева зазначає, що аналіз сучасної літератури дозволяє виокремити три основні підходи до проблем становлення місцевого самоврядування, зокрема:

1) демократичний підхід, у рамках якого проблеми розвитку місцевого самоврядування пов'язані передусім зі складнощами розвитку громадянського суспільства;

2) Організаційний підхід, у рамках якого проблеми становлення місцевого самоврядування пов'язані з наявністю процесів децентралізації при відсутності процесів федералізації в країні, посиленням впливом на місцеве самоврядування з боку суб'єктів федерації й відсутності розуміння сутності місцевого самоврядування, а так саме небажанням розглядати населення як суб'єкта місцевого самоврядування з боку експертів – представників органів державної влади;

3) соціальний підхід, у рамках якого розглядаються насамперед проблеми політичної активності населення на місцевому рівні й готовності населення стати суб'єктом місцевого самоврядування [7, с. 145–146].

Б. В. Калиновський у дисертаційному дослідженні «Конституційні принципи місцевого самоврядування в Україні» звертає увагу на дослідження таких теоретичних питань, як формулювання понять та ознак конституційних принципів місцевого самоврядування; аналіз становлення та розвитку принципів місцевого самоврядування в конституційному процесі України; визначення рівня втілення принципів Європейської хартії місцевого самоврядування в національному законодавстві; узагальнення досвіду реалізації конституційних принципів місцевого самоврядування в процесі функціонування його суб'єктів; розкриття державних гарантій здійснення конституційних принципів місцевого самоврядування [8].

У дослідженні І. В. Дробуш «Функції представницьких органів місцевого самоврядування в Україні» проаналізовано питання, що стосуються закріплення в чинному законодавстві функцій представницьких органів місцевого самоврядування в Україні [9]. Крім того, науковець розробляє механізм виконання функцій

сільськими, селищними, міськими, районними та обласними радами, а також пропонує основні напрями розвитку та удосконалення цього механізму.

І. В. Дробуш доводить, що функції представницьких органів місцевого самоврядування – це основна, тобто найбільш загальні та постійні напрями й види муніципальної діяльності, які виражають волю та інтереси відповідних територіальних громад та забезпечують вирішення питань місцевого значення при оптимальному поєднанні інтересів певної території з інтересами загальнодержавними. Також учений пропонує класифікацію функцій органів місцевого самоврядування за такими основними критеріями: об'єктами, суб'єктами, технологією їх функціонування. І. В. Дробуш надає конкретні корисні пропозиції щодо удосконалення правової, територіальної, організаційної, матеріально-фінансової баз таких механізмів [9].

Отже, як підсумок аналізу першої групи досліджень, слід зазначити, що вони становлять теоретичну базу для проведення подальших наукових досліджень із зазначеної проблематики.

Характеризуючи другу групу досліджень, укажемо, що вони розглядають проблеми організаційного та правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування, а також правового регулювання діяльності міського голови.

Так, заслуговує на увагу дослідження О. В. Краснікової, яка аналізує порядок застосування правових засобів охорони й захисту правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування, серед яких виокремлюються конституційні, судові, адміністративні, цивільно-правові. Учений встановлює, що конституційна охорона і захист забезпечується засобами конституційного контролю, механізмом конституційної відповідальності та конституційних гарантій прав місцевого самоврядування.

Крім того, науковець надає характеристику конституційної відповідальності як особливого елемента системи конституційних засобів і вперше пропонує класифікацію за групами санкцій за порушення правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування на таких підставах:

– санкції конституційної відповідальності, що передбачають несприятливі наслідки для самих органів (посадових осіб) публічної влади як суб'єктів конституційно-правового порушення статусу суб'єктів місцевого самоврядування;

– санкції конституційної відповідальності, спрямовані на результат (продукт) діяльності органу (посадової особи) публічної влади –

виданий ним закон, інший нормативний акт, що порушує правовий статус суб'єктів місцевого самоврядування;

– санкції конституційної відповідальності за порушення правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування у сфері функціонування інститутів громадянського суспільства – виборів, референдуму, функціонування партій тощо [10].

Важливе теоретичне та практичне значення для діяльності органів місцевого самоврядування має дисертаційне дослідження В. Р. Барського «Нормотворчість представницьких органів місцевого самоврядування в Україні». Учений звертає увагу на такі важливі питання, як дослідження місця та ролі муніципальної нормотворчості в правовій реальності України, вивчення проблем нормативного регулювання та реалізації. На теоретичному рівні науковець аналізує компетенційну основу нормотворчої діяльності представницьких органів місцевого самоврядування, досліджує склад муніципальних нормотворчих правовідносин, запропоновано модель стадійності муніципального нормотворчого процесу. Він розглядає інституційне, організаційне, правове забезпечення нормотворчої діяльності представницьких органів місцевого самоврядування, технологічні вимоги та параметри щодо підготовки проекту нормативно-правового акта, офіційного внесення проекту нормативно-правового акта до представницького органу місцевого самоврядування, обговорення проекту нормативно-правового акта й прийняття рішення за ним у представницькому органі місцевого самоврядування, офіційного оприлюднення нормативно-правового акта. В. Р. Барський формулює концептуальні положення, обґрунтовує нові пропозиції і висновки з досліджуваних питань [11].

Слід також відзначити дисертаційне дослідження С. В. Болдирева «Організаційно-правові питання місцевого самоврядування в Україні» [12]. Ця робота присвячена дослідженню інституту місцевого самоврядування, його поняття, сутності, місця і ролі в системі громадянського суспільства та правової держави, становленню та розвитку зазначеного інституту в Україні, характеристиці територіальної, правової, матеріально-фінансової основ місцевого самоврядування.

С. В. Болдирев досліджує сучасну систему місцевого самоврядування в Україні і на цій основі визначає принципи її побудови, відносини різних суб'єктів місцевого самоврядування між собою та з іншими державними органами. На підставі вивчення наукових праць,

нормативно-правових актів, узагальнення матеріалів практики діяльності суб'єктів місцевого самоврядування досліджено комплекс їх повноважень, визначено та схарактеризовано проблемні питання реалізації повноважень органами і посадовими особами місцевого самоврядування, виділено найбільш важливі аспекти розподілу повноважень між ними, проаналізовано механізм їх відповідальності перед територіальною громадою, а також перед державою, юридичними та фізичними особами [12].

Остання група досліджень розглядає питання щодо забезпечення прав і свобод територіальної громади.

Варто звернути увагу на думку С. Ю. Русанової, яка в дисертаційному дослідженні «Гарантії прав територіальної громади: конституційно-правовий аспект» зазначає, що громада є первинним основоположним суб'єктом місцевого самоврядування, соціальним базисом, на якому відбувається формування та забезпечення муніципального статусу особистості. Науковець встановлює, що правовий статус територіальної громади в державі залежить, по-перше, від особливостей системи місцевого самоврядування, а по-друге, від розуміння сутності поняття та змісту самого місцевого самоврядування.

Заслужовує на увагу думка С. Ю. Русанової, згідно із якою що територіальна громада наділена відповідним конституційно-правовим статусом, тому має певний комплекс прав. Гарантування її прав здійснюється загальними та спеціальними юридичними засобами, а саме:

– по-перше, забезпечення прав територіальної громади здійснюється через загальні гарантії місцевого самоврядування. Такі гарантії ученим визначено як сукупність правових засобів та умов реалізації прав територіальних громад зі здійснення місцевого самоврядування. До загальних гарантій віднесено економічні, політичні, соціальні, культурні, духовні та міжнародні;

– по-друге, забезпечення прав територіальної громади реалізується завдяки спеціальним (юридичним) гарантіям, під якими розуміють правові засоби забезпечення функціонування місцевого самоврядування. Вони являють собою правову форму вираження загальних гарантій, вводяться з метою забезпечення реалізації місцевого самоврядування із врахуванням специфіки тієї або іншої сфери суспільних відносин та закріплюються в законах, інших нормативно-правових актах, зокрема у статутах територіальних громад [1, с. 186–187].

Висновки. Підсумовуючи наведене вище, слід зазначити, що в сучасних наукових дослідженнях окремі аспекти теоретичного, організаційного, правового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування вже були предметом самостійного дослідження. Раніше проведені наукові дослідження мають суттєву методологічну основу для здійснення наукового пошуку в цій сфері.

Грунтуючись на аналізі наукових праць, що присвячені різноманітним аспектам функціонування органів місцевого самоврядування, можемо поділити їх на кілька груп: досліджень стосується загальнотеоретичних проблем функціонування органів місцевого самоврядування; друга група досліджень розглядає питання організаційного та правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування, а також діяльності міського голови; третя група досліджень вивчає питання реалізації прав територіальної громади.

Однак дослідження основних положень наукових праць щодо діяльності органів місцевого самоврядування дозволяє говорити про те, що на сьогодні в наукових працях не приділена достатня увага окремим аспектам діяльності даних органів, а саме:

– щодо проходження служби в органах місцевого самоврядування. Варто зазначити, що нині на території нашої держави в органах місцевого самоврядування проходить службу понад 20 тис. осіб, що, у свою чергу, зумовлює поглиблене дослідження низки питань, зокрема: щодо прийняття на службу (порядок відмови у прийомі на службу); щодо звільнення зі служби (порядок та підстави); щодо порядку здійснення дисциплінарного провадження (щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності та застосування визначених у законодавстві заохочень);

– щодо запобігання та ліквідації негативних наслідків надзвичайних ситуацій. Зазначимо, що відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим надзвичайного стану», «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру», «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» органи місцевого самоврядування мають значний обсяг повноважень у даній сфері. Крім того, варто зауважити, що останні події, які трапилися у м. Кримськ (Російська Федерація), в Луганській області, АР Крим тощо, свідчать про важливе місце органів місцевого самоврядування у механізмі попередження та ліквідації негативних наслідків надзвичайних ситуацій;

– щодо надання адміністративних послуг. Зазначимо, що згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування надають відповідні адміністративні послуги в різних сферах, зокрема реєстраційній, дозвільній тощо;

– щодо порядку реалізації окремих повноважень, наприклад, у сфері охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, у сфері зовнішньоекономічної діяльності, щодо реалізації контрольних повноважень тощо;

– щодо порядку реалізації повноважень у сфері притягнення до адміністративної відповідальності, адже саме органи місцевого самоврядування утворюють у своєму складі адміністративні комісії. Зазначимо, що згідно з чинним Кодексом України про адміністративні правопорушення до підвідомчості вказаних комісій входить значна кількість правопорушень.

– щодо порядку реалізації повноважень у сфері притягнення до адміністративної відповідальності, адже саме органи місцевого самоврядування утворюють у своєму складі адміністративні комісії. Зазначимо, що згідно з чинним Кодексом України про адміністративні правопорушення до підвідомчості вказаних комісій входить значна кількість правопорушень.

Список використаної літератури

1. Русанова С. Ю. Гарантії прав територіальної громади: конституційно-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Русанова Світлана Юріївна. – Х., 2011. – 222 с.
2. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості: регіональні дослідження : [монографія] / С. А. Романюк. – К. : Вид-во УАДУ, 2001. – 112 с.
3. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підручник / В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. – К. : Ін Юре, 2004. – 672 с.
4. Батанов О. В. Статут територіальної громади: проблеми теорії і практики / О. В. Батанов, Ю. О. Волошин, С. В. Маліков. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ ; Маріупол. гуманіт. ін-т, 2004. – 192 с.
5. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні : [монографія] / [О. В. Батанов ; за заг. ред. В. Ф. Погорілка]. – К. : Ін Юре, 2003. – 512 с.
6. Батанов О. В. Система гарантій місцевого самоврядування в Україні: деякі проблемні питання теорії / О. В. Батанов // Держава і право. – Вип. 23. – 2004. – С. 147–158.
7. Князева А. Е. Становление местного самоуправления: взаимодействие населения с местными органами власти : дис. ... канд. социол. наук : 22.00.08 / Князева Анастасия Евгеньевна. – М., 2005. – 164 с.
8. Калиновський Б. В. Конституційні принципи місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Калиновський Богдан Валерійович. – К., 2003. – 220 с.

9. Дробуш І. В. Функції представницьких органів місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Дробуш Ірина Вікторівна. – К., 2002. – 233 с.

10. Краснікова О. В. Конституційна відповідальність в системі захисту правового статусу суб'єктів місцевого самоврядування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Краснікова Олександра Валеріївна. – О., 2004. – 16 с.

11. Барський В. Р. Нормотворчість представницьких органів місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 / Барський Вадим Рудольфович. – О., 2006. – 18 с.

12. Болдирев С. В. Організаційно-правові питання місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Болдирев Сергій В'ячеславович. – Х., 2003. – 22 с.

Надійшла до редколегії 18.09.2012

ДАНИЛЕНКО А. П. ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНОВ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В УКРАИНЕ: СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНЫЕ ВЗГЛЯДЫ

Исследовано развитие современных научных взглядов относительно деятельности органов местного самоуправления в Украине. Определены теоретические и практические вопросы, которые остались без внимания ученых и нуждаются в теоретическом и практическом решении с целью усовершенствования деятельности органов местного самоуправления.

DANYLENKO A. THE ACTIVITY OF LOCAL AUTHORITIES IN UKRAINE: MODERN SCIENTIFIC VIEWS

The development of modern scientific views of the activity of local authorities in Ukraine is researched. Theoretical and practical issues that were ignored by scientists and require theoretical and practical solutions to improve the activity of local authorities are determined.

УДК 342.95

Л. М. ДОВЖЕНКО,

начальник режимно-секретного відділу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАГАЛЬНОПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДЕРЖАВНУ ТАЄМНИЦЮ

Розглянуто питання загальноправової характеристики окремих адміністративних порушень законодавства про державну таємницю. На прикладі загальної характеристики адміністративних порушень розглянуто специфіку порушень законодавства про державну таємницю.

Загальне поняття адміністративного правопорушення надає ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [1]. Подальший аналіз ст. 9 КУпАП дозволяє виділити такі ознаки адміністративного правопорушення: суспільну шкідливість; протиправність; винність; адміністративну караність.

Підставою адміністративної відповідальності є вчинення особою діяння, яке містить склад адміністративного правопорушення.

Об'єкт правопорушення визначається характером суспільної шкідливості даного правопо-

рушення, а також тими соціальними цінностями, які захищаються конкретною адміністративно-правовою нормою. Правильне встановлення об'єкта при порушенні законодавства про державну таємницю має важливе теоретичне та практичне значення, оскільки саме об'єкт дозволяє визначити соціально-політичну сутність цього проступку, встановити його суспільно небезпечні наслідки, сприяє правильній кваліфікації діяння, а також відмежуванню його від суміжних посягань. Об'єкт адміністративного правопорушення можна визначити як ті суспільні відносини, яким правопорушення заподіює шкоду або створює загрозу її заподіяння [2, с. 176].

Об'єкт адміністративного проступку має суттєве значення для визначення самого поняття проступку, значною мірою впливає на зміст об'єктивних і суб'єктивних ознак адміністративних